

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

«Βιώσιμη Και Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη Αστικών, Αγροτικών Και Παράκτιων Περιοχών»

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΑΠΠΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 και του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), η Ελλάδα αναδιατάσσει τις στρατηγικές της αναπτυξιακές προτεραιότητες για να ανταποκριθεί στις αλλαγές που συμβαίνουν σε παγκόσμιο επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις επενδύσεις καινοτομίας και προστασίας του περιβάλλοντος, σε όλο το φάσμα της προγραμματικής περιόδου. Ειδικότερα ο «Στόχος Πολιτικής 5» της νέας προγραμματικής περιόδου τιτλοφορείται: *«Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών».*

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης είναι το κύριο αντικείμενο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών της Βουλής. Εύλογα η Επιτροπή αφιέρωσε σημαντικό μέρος των συνεδριάσεών της σε θεματικές που αφορούν την **βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών.**

Πρόκειται για μια θεματική ενότητα που συνδέεται με πολιτικές που θα διαμορφώσουν το νέο αναπτυξιακό πρότυπο της χώρας, όπως αυτό θα προκύψει από τις ραγδαίες αλλαγές της προηγούμενης δεκαετίας σε εθνικό επίπεδο, αλλά και από τις αναδυόμενες αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία και το εμπόριο που η πανδημία επιτάχυνε.

Ο οικονομικός μετασχηματισμός έχει συνδεθεί διεθνώς με το επίθετο «Έξυπνος» με το οποίο σηματοδοτείται η αξιοποίηση της τεχνολογικής προόδου, της καινοτομίας και της τεχνητής νοημοσύνης στα πλαίσια της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης.

Για το λόγο αυτό έχουν προκύψει πολιτικές που αφορούν τις έξυπνες πόλεις, την έξυπνη γεωργία, τις έξυπνες μεταφορές, τα έξυπνα λιμάνια κ.ο.κ., με κοινό παρονομαστή την αξιοποίηση της έρευνας και των τεχνολογικών εξελίξεων.

Η Ελληνική Περιφέρεια λόγω της έντονης εδαφικής της ασυνέχειας και των συχνά μικρών κλιμάκων της, αντιμετωπίζει εμπόδια στην προσέλκυση επενδύσεων και την ομοιόμορφη ενσωμάτωση των νέων αναπτυξιακών προτύπων. Όπως αντίστοιχα συμβαίνει στις περισσότερες χώρες τις Ε.Ε., η Ελληνική Περιφέρεια υστερεί σε σχέση με τις αναπτυξιακές δυνατότητες που έχουν οι μητροπολιτικές αστικές περιοχές, κυρίως σε ότι αφορά τη δημιουργία θέσεων εργασίας που θα ενσωματώνουν νέες τεχνολογίες.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στο πλαίσιο των διεθνών εξελίξεων σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, ο στόχος της πολιτείας είναι η αξιοποίηση της τεχνολογίας υπέρ των Ελλήνων πολιτών. Κομβική θέση σε αυτή τη διαδικασία έχει η έννοια της «έξυπνης πόλης». Η «έξυπνη πόλη» δεν αξιοποιεί αόριστα τις νέες τεχνολογίες αλλά τις επιλέγει με στόχο την κοινωνική συνοχή σε πόλεις βιώσιμες, με πολίτες καλύτερα ενημερωμένους, πιο ενεργούς που δε θα συμμετέχουν παθητικά στις αλλαγές.

Η αποτελεσματικότητα των πολιτικών για την «έξυπνη πόλη» εξαρτάται από την ορθή ανάγνωση της νέας πραγματικότητας. Δηλαδή από τη συνειδητοποίηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα αστικά συγκροτήματα της Ελληνικής Περιφέρειας και από την έγκαιρη προβολή των προβλημάτων που αυτά θα αντιμετωπίσουν στις επόμενες δεκαετίες, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα κάθε περιοχής.

Η Ελλάδα, παρότι σε επίπεδο Ε.Ε. βρίσκεται διαχρονικά κάτω από το μέσο όρο καινοτομίας, έχει πόλεις που ήδη καινοτομούν και μπορούν να αποτελέσουν υποδείγματα για την εφαρμογή καλών πρακτικών προς όφελος των πολιτών σε όλη την Ελληνική Περιφέρεια. Οι πρωτοβουλίες αυτές έχουν ως κινητήριο μοχλό την τοπική αυτοδιοίκηση. Είναι κοινός τόπος ότι η ελληνική πολιτεία οφείλει να επιταχύνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας σε κεντρικό πλέον επίπεδο για να μπορέσει η Ελλάδα να μετασχηματίσει έγκαιρα την οικονομία της.

Μερικές από τις κοινές προκλήσεις των ελληνικών πόλεων αφορούν την αστική κινητικότητα (θέσεις στάθμευσης, κυκλοφοριακό, μείωση χρήσης ΙΧ, δημιουργία σταθμών φόρτισης και ανεφοδιασμού για την ηλεκτροκίνηση), καθώς και τη διαχείριση των αστικών δικτύων και απορριμμάτων. Σε μεγαλύτερες πόλεις υφίστανται περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως η ρύπανση της ατμόσφαιρας από

οχλούσες δράσεις. Μια άλλη σημαντική αλλαγή που θα κληθούν να ενσωματώσουν οι ελληνικές πόλεις είναι η ομαδοποίηση των δικτύων τους ως κοινή υπηρεσία για τους πολίτες, κάτι που θα περιλαμβάνει και τις μετακινήσεις. Η επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων και η αύξηση των δυνατοτήτων του υπολογιστικού νέφους τα επόμενα χρόνια θα δημιουργήσει προϋποθέσεις για επενδύσεις σε αυτούς τους τομείς.

Ωστόσο οι πόλεις δε φιλοξενούν απλά το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, αλλά αποτελούν και καταλύτες για τη διασύνδεση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής των περιφερειών και της υπαίθρου. Άρα η σημασία της έννοιας της «έξυπνης πόλης» είναι ευρύτερη για τις περιφέρειες.

Στον τομέα του εμπορίου και των **«έξυπνων μεταφορών»** η Ελλάδα φιλοδοξεί να αποτελέσει σημαντικό κόμβο μεταφορών και logistics, αξιοποιώντας τη γεωγραφική της θέση κοντά στη συμβολή Ευρώπης-Αφρικής-Ασίας και στη διώρυγα του Σουέζ. Το εμπόριο και οι μεταφορές αποτελούν τομείς με μεγάλες προοπτικές για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας. Η Ελλάδα υιοθετώντας καλές πρακτικές «έξυπνων μεταφορών», μπορεί να αποκτήσει ένα πολύ δυναμικό αναπτυξιακό κλάδο που θα ενισχύσει και τη γεωπολιτική θέση της χώρας μας.

Σημαντικές παγκόσμιες αλλαγές επηρεάζουν την εξέλιξη αυτού του στόχου. Αφενός αναδύθηκε απρόσμενος προβληματισμός για την αναδιάρθρωση της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας μετά τις συνέπειες της πανδημίας στην τροφοδοσία ειδών πρώτης ανάγκης. Αφετέρου ο πλανήτης βρίσκεται στα πρόθυρα οιοινεί εμπορικών πολέμων, ενώ είναι σε πλήρη ανάπτυξη η καθοριστική για το παγκόσμιο εμπόριο πρωτοβουλία της Κίνας «Belt and Road Initiative».

Η κυριότερη αλλαγή που προωθείται στη χώρα μας είναι η αυξημένη αλλά και στοχευμένη επένδυση στο σιδηροδρομικό δίκτυο, ως ένα αποτελεσματικό αλλά και φιλικό στο περιβάλλον μέσο για την ένταξη της χώρας στα παγκόσμια εμπορικά δίκτυα αλλά και τη διασύνδεση της χώρας με τα Βαλκάνια και την Ευρώπη, με αφετηρία τις λιμενικές της υποδομές.

Άλλωστε το 85% του εμπορίου παγκοσμίως συνεχίζει να γίνεται δια θαλάσσης. Η Ελλάδα πρωταγωνιστεί στο θαλάσσιο εμπόριο με τον ελληνικό και ελληνόκτητο εμπορικό στόλο. Για το λόγο αυτό η χώρα μας παρακολουθεί τις εξελίξεις που αφορούν τις λιμενικές υποδομές, τα **«έξυπνα λιμάνια»** και τα παγκόσμια εμπορικά δίκτυα. Ιδιαίτερη σημασία έχει η σύνδεση σημαντικών εμπορικών λιμένων της χώρας με το σιδηροδρομικό δίκτυο.

Τα μεγάλα «έξυπνα λιμάνια» εκτός από κόμβοι παροχής πολύτιμης πληροφορίας για το διεθνές εμπόριο και έντονης ενσωμάτωσης τεχνολογιών αιχμής στην

αυτοματοποίηση και την τεχνητή νοημοσύνη, έχουν και το χαρακτηριστικό της ανάγκης μεγάλων προσαρμογών με βάση την περιβαλλοντική πολιτική σε επίπεδο Ε.Ε. Καθώς τα περισσότερα ελληνικά λιμάνια στην περιφέρεια δεν μπορούν να εξυπηρετούν τις κύριες αρτηρίες διεθνούς εμπορίου, δε θα είναι δυνατόν να ανταποκριθούν πλήρως στον ορισμό του «έξυπνου λιμανιού». Επομένως είναι κρίσιμο κάθε λιμάνι στις παράκτιες περιοχές της χώρας να αναλάβει συγκεκριμένο ρόλο, να αναδείξει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και σε πολλά λιμάνια της περιφέρειας να αξιοποιηθεί η τεχνολογία όχι για τόσο για το εμπόριο, αλλά για την τουριστική ανάπτυξη, το θαλάσσιο τουρισμό και την κρουαζιέρα.

Σε άμεση σύνδεση με τις μεταφορές και τα logistics βρίσκεται και ο αγροτοδιατροφικός τομέας, που επέδειξε αξιοσημείωτη αντοχή κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης, με σημαντική μάλιστα εξαγωγική δυναμική σε ορισμένες κατηγορίες προϊόντων. Πρόκειται για ένα τομέα της οικονομίας στον οποίο η Ελληνική Περιφέρεια έχει μεγαλύτερο ειδικό βάρος σε σχέση με τα δυο μεγάλα αστικά συγκροτήματα της χώρας. Ωστόσο η αξιοποίηση των ευκαιριών που πιθανόν προκύψουν βρίσκεται υπό την αίρεση της υιοθέτησης καλών πρακτικών της «έξυπνης γεωργίας» που έχει γίνει κατορθωτή σε χώρες όπως το Ισραήλ και η Ολλανδία και μειώνει σημαντικά το κόστος παραγωγής. Ωστόσο παραμένει η πρόκληση για αειφορική γεωργία σε παγκόσμιο επίπεδο αφού ο γεωργικός τομέας είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος πομπός αερίων στον κόσμο μετά τον ενεργειακό τομέα.

Η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ε.Ε. προσαρμόζεται στην κλιματική αλλαγή και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το περιβάλλον. Επομένως οι αλλαγές στον κλάδο θα είναι σημαντικές, όπως η ανάγκη για υπολογισμό του ισοζυγίου άνθρακα στις καλλιέργειες που αυτονόητα απαιτεί ευρύτατη χρήση νέων τεχνολογιών. Η χώρα μας πρέπει να μεταβεί σε μια γεωργία ευφυή, μια γεωργία ακριβείας που δεν θα επιβαρύνει αλόγιστα το έδαφος και τους υδατικούς πόρους.

Οι καινοτομίες μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις κατηγορίες. Σε πρώτο επίπεδο στην πρωτογενή παραγωγή, φυτική και ζωική. Σε δεύτερο επίπεδο στις πρακτικές καλλιέργειας και εκτροφής. Σε τρίτο επίπεδο στην παραγωγική διαδικασία και τη μεταποίηση με εξαγωγικό χαρακτήρα. Στόχος είναι η μετεξέλιξη της έννοιας του αγροτικού συνεταιρισμού στο clustering, με αξιοποίηση της τεχνολογίας και εξαγωγικό προσανατολισμό της παραγωγής.

Ο ρόλος της τεχνολογίας στη γεωργία δεν εξαντλείται μόνο την παραγωγικότητα. Οι νέες τεχνολογίες και υπηρεσίες μπορούν επίσης να βοηθήσουν δημογραφικά την ύπαιθρο μέσω της βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της παροχής νέων υπηρεσιών. Η μεγαλύτερη πρόκληση εντοπίζεται στην απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων από

τους εργαζόμενους στον αγροτικό τομέα, χωρίς την οποία δεν είναι δυνατή η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και πρακτικών για την παρακολούθηση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Η έγκαιρη πρόβλεψη της παραγωγής μπορεί μάλιστα να θέσει σε νέες βάσεις τα συστήματα ασφάλισης της παραγωγής.

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Η κυβέρνηση έχει αναλάβει νομοθετικές πρωτοβουλίες που απευθύνονται στον πυρήνα των αναπτυξιακών αξόνων για ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας. Υπάρχουν τρεις τομείς νομοθετικών πρωτοβουλιών που έχουν οριζόντιο χαρακτήρα και διατρέχουν όλο το φάσμα των αναπτυξιακών αναγκών για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιφέρειας.

1. Το **Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης** με τις νομοθετικές του πρωτοβουλίες επιταχύνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό του ελληνικού κράτους, ώστε να ανταποκριθεί με επάρκεια στο ρυθμιστικό του ρόλο. Πρώτος στόχος είναι ο ψηφιακός μετασχηματισμός του ίδιου του δημοσίου τομέα και η ανάπτυξη της εμπιστοσύνης των Ελλήνων πολιτών στη χρήση ψηφιακών υπηρεσιών. Η εμπέδωση της χρησιμότητας των ψηφιακών υπηρεσιών, όχι μόνο συμβάλει στην καλύτερη σχέση πολιτών και κράτους, αλλά αποτελεί προϋπόθεση ισότιμης συμμετοχής ορεινών και νησιωτικών περιοχών της Ελλάδας στην οικονομική και κοινωνική ζωή, χάρη στη μείωση των διαδικασιών, την άμεση πρόσβαση στην πληροφορία και την διευκόλυνση επενδύσεων.
2. Σε άμεση συνάρτηση με τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης βρίσκονται οι αντίστοιχες πρωτοβουλίες του **Υπουργείου Δικαιοσύνης** για την επιτάχυνση απονομής της Δικαιοσύνης και εισαγωγή ψηφιακών υπηρεσιών στη Δικαιοσύνη. Πρόκειται για μια μεταρρύθμιση που αφορά το σύνολο της κοινωνικής και οικονομικής ζωής και για δεκαετίες προβάλλεται ως κεφαλαιώδους σημασίας αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας της χώρας.
3. Το **Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας** με τον εκσυγχρονισμό της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, τα τοπικά πολεοδομικά σχέδια, τις χωροταξικές ρυθμίσεις και Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, ανταποκρίνεται σε ένα διαχρονικό ζητούμενο. Οργανώνει το χώρο και τις χρήσεις γης για το αστικό περιβάλλον, τα δίκτυα, τα έργα υποδομής και την αγροτική γη. Διευκολύνει την εκκίνηση έργων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα και προωθεί τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην

περιφέρεια, εναρμονιζόμενο με την νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα τα προγράμματα «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον» είναι ο βασικός φορέας υλοποίησης έργων καινοτομίας («Έξυπνα κτίρια») για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων. Πέρα από τα νέα έργα, η συντήρηση των υποδομών και των κτιρίων παραμένει εξίσου σημαντικό πεδίο δράσεων για τις «Έξυπνες Πόλεις», με άμεσο όφελος την εξοικονόμηση ενέργειας.

Άλλες σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες που προωθούν τις πολιτικές ανάπτυξης για τις αστικές, παράκτιες και αγροτικές περιοχές της περιφέρειας είναι:

- Ο νόμος για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης
- Οι Ρυθμίσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του αγροτικού τομέα
- Ο νόμος για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς
- Το σχέδιο νόμου για τις Ειδικές μορφές τουρισμού
- Ο νόμος για την Ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση αεροδρομίων επί υδάτινων επιφανειών
- Ο νόμος για την Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών της Βουλής, προέκυψαν σημαντικές παρατηρήσεις για τις πολιτικές που βρίσκονται σε εξέλιξη ή προγραμματίζονται και αφορούν άμεσα την ανάπτυξη των αστικών, παράκτιων και αγροτικών περιοχών.

- Διαπιστώθηκε ότι ο κρισιμότερος παράγοντας για την βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών είναι η έγκαιρη ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων και ιδίως του δικτύου 5G που αποτελεί προϋπόθεση για να τον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας.
- Η ανάπτυξη του δικτύου 5G προϋποθέτει την αδειοδότηση πολλαπλάσιων κεραιών που πρέπει να ενταχθούν στο αστικό περιβάλλον με πολύ ήπιο τρόπο και για αυτό χρειάζεται ο έγκαιρος σχεδιασμός αυτών των παρεμβάσεων.

- Καθώς το δίκτυο 5G δεν θα φθάσει σε όλες τις περιοχές της χώρας, αλλά σε επιλεγμένες περιοχές, οι περιφέρειες της χώρας σε συνεργασία με την Κυβέρνηση και τους φορείς υλοποίησης των έργων οφείλουν να έχουν ολοκληρωμένο σχέδιο για την μεγιστοποίηση του οφέλους για τις τοπικές κοινωνίες.
- Τα μέλη του Ελληνικού κοινοβουλίου με το δημόσιο λόγο τους πρέπει να εξηγήσουν στους Έλληνες πολίτες την ανάγκη και τη σημασία του δικτύου 5G, ιδιαίτερα στις τοπικές κοινωνίες που παρατηρούνται οργανωμένες αντιδράσεις από άγνοια ή ελλιπή πληροφόρηση.
- Έχει αναδειχθεί ιδιαίτερα το ζήτημα της ισότιμης πρόσβασης, της διάχυσης των δεδομένων και της πληροφορίας (open and public data) που προκύπτει από τις νέες ευρυζωνικές τεχνολογίες και την σχετική έρευνα, ώστε να μπορεί αυτή να αξιοποιηθεί από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και ιδιαίτερα από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που θα συνεχίσουν να αποτελούν τη βάση της οικονομίας μας.
- Η εκπαίδευση των πολιτών για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τον οικονομικό μετασχηματισμό. Για το λόγο αυτό απαιτείται το εκπαιδευτικό σύστημα να επιταχύνει τη σύνδεσή του με τις εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο. Αναλόγως το εργατικό δυναμικό χρειάζεται εύκολη πρόσβαση σε προγράμματα μετεκπαίδευσης ώστε να μπορεί να παρακολουθεί τις αλλαγές στην αγορά εργασίας. Η αναβάθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δια βίου εκπαίδευση πρέπει να εξεταστεί σε αυτό το πλαίσιο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι μεγάλες ανάγκες εκπαίδευσης του ανθρωπίνου δυναμικού στις περιοχές με μεγάλη αγροτική παραγωγή.
- Ιδιαίτερη μέριμνα χρειάζεται να ληφθεί για κοινωνικές ομάδες (ΑμεΑ, τρίτη ηλικία, άνεργοι) και απομακρυσμένες ορεινές ή νησιωτικές περιοχές που έχουν δυσκολία πρόσβασης στις νέες υπηρεσίες που δημιουργούνται από τον ψηφιακό μετασχηματισμό, ώστε η ανάπτυξη της περιφέρειας να γίνει χωρίς αποκλεισμούς και με δυνατότητα συμμετοχής για όλους τους πολίτες.
- Το ελληνικό κράτος με την εμπειρία δεκαετιών στη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, πρέπει να αξιολογήσει τις αδυναμίες που προέκυψαν σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, ώστε αφενός η απορρόφηση να είναι μεγαλύτερη στα επόμενα χρόνια και αφετέρου να μην υπάρχει σύγχυση μεταξύ του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027 και του Ταμείου Ανάκαμψης όσον αφορά την ένταξη έργων.
- Σε ότι αφορά τη συνεργασία Υπουργείων και Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε τομείς όπως η ρύπανση της ατμόσφαιρας σε αστικές περιοχές, είναι σημαντικό να υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία και μετρήσεις στη διάθεση των πολιτών. Επιπλέον, όπου χρειάζεται πρέπει να εξεταστεί η νομοθετική ρύθμιση αρμοδιοτήτων που τυχόν επικαλύπτονται από περισσότερους

φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα και καθυστερούν την ανάληψη δράσης.

- Συζητήθηκε η δυνατότητα πρόβλεψη ευρύτερης συμφωνίας στο κοινοβούλιο για τον πολυετή σχεδιασμό των αναγκών για βασικές υποδομές, ώστε να μην αλλάζουν οι προτεραιότητες από διαφορετικές κυβερνήσεις, ενώ τονίστηκε η ανάγκη να μην παραμεληθούν οι βασικές υποδομές ενόψει των επενδύσεων σε «έξυπνα» δίκτυα.
- Λόγω των έντονων χαρακτηριστικών εδαφικής ασυνέχειας των περιφερειών, έχει γίνει αντιληπτό ότι δεν μπορούν όλες οι περιοχές της χώρας να εφαρμόσουν τις ίδιες πολιτικές όσον αφορά την παραγωγή και τις επενδύσεις. Αναδείχθηκε η ανάγκη συνεργειών και τοπικής εξειδίκευσης σε τομείς όπως οι λιμενικές και μεταφορικές υποδομές, καθώς και η αγροτική παραγωγή σε μικρότερες κλίμακες.
- Οι μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα δυσκολευτούν λόγω κόστους να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες. Για αυτό πρέπει να τεθεί έγκαιρα το ζήτημα αναδασμών, εξειδίκευσης περιοχών με ορεινό ανάγλυφο και της ενημέρωσης των παραγωγών για την σημασία του clustering και των οικονομιών κλίμακας για την παραγωγή.
- Διαπιστώθηκε ότι υπάρχει ανάγκη ρύθμισης του καθεστώτος διαχείρισης των λιμένων της χώρας τα οποία διαχειρίζονται διαφορετικοί φορείς ή Υπουργεία, με ανομοιόμορφο και συχνά ανορθολογικό τρόπο.
- Λαμβάνοντας υπόψη και τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, υπογραμμίστηκε η ανάγκη εξασφάλισης της ασφάλειας και λειτουργίας των νέων ευρυζωνικών δικτύων σε περίπτωση μεγάλων φυσικών καταστροφών.

Τέλος, η δημιουργία του Ταμείου Ανάκαμψης από την Ε.Ε. προσθέτει ένα συμπληρωματικό πλαίσιο για την βιώσιμη ανάπτυξη της περιφέρειας, το οποίο η χώρα μας μπορεί να αξιοποιήσει για την βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη. Οι επενδύσεις και τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν έχουν ως επίκεντρο τα τον πράσινο, τον ενεργειακό και τον ψηφιακό πυλώνα. Οι διαχειριστικές προκλήσεις είναι μεγάλες, καθώς σε σύντομο χρονικό διάστημα θα απαιτηθεί η προετοιμασία και ο συντονισμός μια μεγάλης επενδυτικής και μεταρρυθμιστικής προσπάθειας που αφορά όλο το φάσμα της δημόσιας ζωής. Η Επιτροπή Περιφερειών της Βουλής θα εξετάσει το σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης με τα νέα δεδομένα που δημιουργεί τόσο το Ταμείο Ανάκαμψης, όσο και οι συνέπειες από την εξελισσόμενη υγειονομική και οικονομική κρίση που επηρεάζει έντονα την Ελληνική Περιφέρεια.